

GENERATIA NOUA

SUMARUL:

- 1) Viitorea cäsatoric a prinț. Bulg. de *Ed. M. Adamski*
- 2) Ce este neapărat se aibă cine-va „ *Maria Roseti*
- 3) Poeme de Primă-vară „ *Virgiliu N. Cișman*
- 4) Baccilul Holeric „ * *
- 5) O cestiune de drept „ *Judiciar*
- 6) Viață „ *Gr. Măruțianu*
- 7) Idei despre lume „ „
- 8) Retro „ *Ion Dinescu Bârzan*
- 9) Către cititorî „ *Clubul „Generației Noue“*
- 10) Traducțiunile la noi „ *M. Library Cluj*
- 11) Polonii și Români în Bucovina „ *G. Sion*
- 12) Situația Financiară a României „ *Financiar*
- 13) O privire asupra Agriculturii „ *Dr. Negrescu*
- 14) Teatru Național „ *Ion Săteanu*
- 15) Cercul Sidoli, Teatru de Varietăți
Hugo, Opler „ *Censor*
- 16) Mulțumiri „ * *
- 17) Inștiințări „ * *

DONATOR:

Comte PIERE DE ROMA

Președinte onorific

LASCAR CATARGIU

p. Minisru

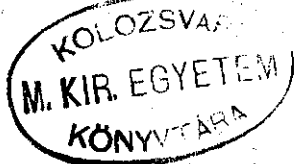
PRESIDENTI

Dr. G. CIABUDEANU**D. Avocat IACOB LIVETCU**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

23. Strada Sfinți-Apostoli.23

BUCUREȘI MARTIE, 1893

„GENERATIA NOUA“

Revistă literară-Ştiinţifică

Donator: Comte Pierre de Roma

Die Hochzeitsfeier des Fürsten von Bulgarien

Am 10 April d. J. vermählt sich der 33 jährige Fürst von Bulgarien mit der Princessin **Marie Louise**, Tochter des Herzog Robert I von Parma.

Bis jetzt war es die greise Mutter des Fürsten, welche die Landesmutter Bulgariens in würdigster, opferwilliger Weise repräsentirte, und die junge Fürstin wird an ihrer erlauchten Schwiegermutter stets ein leuchtendes Vorbild haben.

Mit aufrichtigem Jubel rüstet sich die Bulgarische Nation zur Hochzeitsfeier ihres Fürsten, dessen thatkräftigem Wirken das Land den unglaublichen Aufschwung in staatswirtschaftlicher Beziehung verdankt, und alle welche dem kühnen Bulgarenvolke in dessen Streben nach Selbstständigkeit Sympathie entgegenbringen, werden an dem Freudenfeste des energischen jungen Fürsten lebhaft Antheil nehmen.

Rumänien als Nachbarstaat von Bulgarien hat insbesondere Ursache, sich über das festliche Ereignis zu

freuen, welche vollkommen dazu angethan ist, die politische Stellung Bulgariens im europäischen Staatenconcerte zu festigen. Wir haben mit den Bulgaren die heilige Aufgabe gemeinsam, dem verbängnisvollen Einfluss russischen Despotenthums entgegenzuarbeiten, welches unsere freiheit athmenden Bürger wieder unter die schmachvolle Herrschaft der nordischen Knute bringen möchte. Wir müssen gemeinsam dahin streben, das blutig erungene Gut der Selbständigkeit zu bewahren und aus unserer muthigen Ausdauer gegenseitig Begeisterung schöpfen.

Die Direction der „Generația Nouă“ welche es als ihren idealen Zweck ansieht, für alles mit Wort und That einzustelen, was zum Vohle ihres Heimathlandes beitragen kann, begrüsst denn auch die Hochzeitsfeier **Ferdinands** von Bulgarien mit aufrichtigster innigster Freude und entbietet dem hochbezalbten energischen Fürsten die herzlichsten Glückwünsche.

Clubul „Generația Nouă“

Directeur **Ed. M. Adamski**

Ce este neapărat să aibă cine-va

Un surâs, pentru cel fericit ;
O lacrimă, pentru cel ce suferă ;
O scuđă, pentru cel căđut ;
Milă, pentru cel ce s'abate din calea cea dreaptă ;
O mângăiere, pentru copil ;
Respect, pentru cel bătrân ;
Bună primire, pentru cel strein ;
Un braț ridicat, pentru cel ce ne calcă drepturile,
Asprime către sineși ;
Indulgență (buna-voință) pentru altul ;
Indoiială, pentru cel ce te laudă.
Ascultare cehă ce ne ceartă (blama) ;
Liniște în bucurie ;
Speranță în durere ;
O muncă folositoare omenirei ;
Iubire, pentru toți ;
Credință cuvântul dat și pe lângă toate acestea pace
cu conștiință.

Maria Rosetti.

Martie, 1864.

Poeme de Primă-Vară

Dorul de moarte.

Iubita mea, iartă-mă dacă dorul morții naște în mine o dată cu primele zile ale dulcei și drăgălașei primăveri.

E adevărat, ar trebui să-mi piară asemenea gânduri acum când tu îmi dai mângâeri și mă iubești, acum când totul surâde și surâsul acesta este tot pe atât de blând, ca și al copilului ce doarme în micul său leagăn... Dar tu încă nu cunoști câte am îndurat eu, tu nu cunoști încă decepțiile mele, chinurile pe care mi-a fost seris, să le sufăr și să le îndur.

Văi! unde sunt credințele mele, unde sunt scumpele iluzii, care odinioară îmi fermecau ființa.

S'aă risipit, copilă, s'aă risipit cu toatele, precum în toamnă vântul risipește galbenele frunze, de lasă pomii goi și triști, înlocuindu-le ca și o inimă fără credință și fără de foc...

Uite, parcă mă ved copil... Copil ca toți ceilalți, însă mie îmi lipsește ceva și poate tocmai ce mi-ar fi fost mai scump : sărutările și mângăerile mamei pe care n'o aveam și nici n'o știu!

În ziua unei mândre primăveri ea ochii închise, și i-a închis pentru a nu-î mai redeschide. Atât de tânără și moartă!

Dar ce puteam eu să înțeleg atunci?

Cum puteam eu să știu ce trist și dureros va fi traiul meu fără de dâna?! De unde să știu atunci, copilă dragă, că viața mea avea să fie un izvor de patimi, că amărâta mea ființă va

rătăci pe valurile mării, întocmai ca și o barcă fără cârmacii, rătăcită pe valurile spumegoase ale Oceanului și pe care nimeni n'o îndrepta spre un liman, ci vecinic e supusă capri Țioaselor valuri, care o isbesc necontenit până sărmana barca să sfărâmă!

Acestea toate, copilă, nu le cunoșteam atunci.

Sburdalnic la început, ca toți copiii, mai târziu însă inima mi-se strângea de durere privind cum alți copii sunt sărutați și alinați de mamele lor. Așa atunci începusem să înțeleg că sunt orfan și că mama mea doarme acoperită de pământ și în uitare.

Inima mea, iubito, se închidea tuturor, cum în spre scară se închide albastra floriceică, pe care o numim rochița rândunelelor.

Nimănui nu-i spuneam durerile mele, și apoi cine ar fi stat să le asculte?...

Și anii mi-au trecut, unul după altul, triști și posomorâți, până ce tu, soare al vieții mele și lumină a ochilor mei, îmi apăruși în cale!...

O nouă viață începu atunci pentru mine, copilă dragă! și dacă ați mai mă vedeți din când în când și trist și anărat, pricina e că drojdia durerilor încă n'a secat în inima mea.

O! vino la sânul-mi! Te iubesc așa cum nu ți-ar putea spune nici ochii mei nici gura mea! Mângâe-mi anii triști; fii viața și Dumnezeu! Mi-e dragă viața, toată pentru că te iubesc și mi e de ajuns să te zăresc la sânul-mi pentru că dorul de moarte să mă înfioare și să-mi aducă aminte de durerea clipei în care ași închide ochii să nu te mai văd și să te părăsesc pentru vecie!

Indulcește-mi trista viață și fă ca durerile-mi să sece...

Virgiliu N. Cișman,

BACILUL HOLERIC

În timpul din urmă s'aau făcut și în Viena experimente spre a încerca efectul bacililor lui Koch asupra organismului uman. Patru persoane s'aau supus acestor încercări și au înghițit bacili, fără ca sănătatea lor să fi suferit. Cele patru persoane, între care a fost și d-rul Hasterlik, au fost internate în institutul pentru patologia experimentală, au stat sub supravegherea medicală și se luaseră toate măsurile ca la nevoie să se intervie în mod terapeutic.

În anul trecut d-rul Hasterlik a înghițit o jumătate picătură de bacili virgula, proveniți de la un matroz mort de holeră asiatică în Viena. Ne urmând efecte vătămătoare și negăsindu-se bacili, d-rul Hasterlik a înghițit în Ianuarie a. e. o picătură întreagă dintr'o cultură de bacili virgula și nici de astă-dată n'a simțit nici un rău. O altă persoană sănătoasă a înghițit trei sferturi de centimetru cubic dintr'o cultură veche de trei zile, de a doua generațiune. De și doza era ureată, persoana n'a simțit vre-o schimbare în starea sănătății. O a treia persoană, dispusă la diaree, a luat un centimetru cub întreg de

bacilii virgula de generațiunea a trecea. După 36 de ore s'a urcat puțin temperatura persoanei, care a început a avea diaree. După cinci zile s'a restabilit starea normală și cu toate că de astă-dată s'a constatat bacilii virgula, totuși n'a provocat ivirea holerei asiatice.

Față cu asemenea experimente partizanii teoriei lui Koch au declarat, că sucul gastric al persoanelor sănătoase ucide bacilii virgula. Spre a pune la încercare această aserțiune, d-rul Kasterlik a bănto soluțiune de sodă spre a neutraliza sucul gastric, apoi a înghițit un centimetru cub de bacilii de generația a patra. Cu toate astea el a rămas sănătos, deși s'a găsit la el bacilii virgula. În fine s'a făcut o încercare cu o persoană slabă dându'i doza relativ mare de 1 și jumătate centimetru cub dintr'o cultură proaspătă de bacilii după ce și această persoană băuse o soluție de sodă. D'abia a 7-a zi s'a ivit diaree de trei ori pe zi. Și în acest caz s'a constatat bacilii virgula. Acum toate aceste persoane sunt în stare normală și au fost liberate din internat. Așa dar bacilul Koch n'a avut nici o influență rea asupra celor patru persoane.

Profesorul Drasche a mai comunicat câte-va date interesante din ultimile epidemii holerice. Trei membri ai unei familii din Germania au murit de holeră asiatică. La unul s'a găsit bacilii virgula, iar la cei doi nu. Mai reese din relațiile unor medici, că bacilii virgula s'a găsit în dejecțiunile unor persoane, cari se aflau deja în a 23-a zi a reconvalescenței lor.

Autoritatea lucrului judecat în penal față cu acțiunea civilă

Casația franceză a adoptat deunăzi următoarea jurisprudență :

«In urma unei hotărâri corecționale care achită pe prevenit de urmărirea pornită împotriva lui, pe motivul că nu se putea după legea penală să fie declarat culpabil de omuciderea ce i se imputa, victima poate să se adreseze justiției civile cu o acțiune în daune întemeiată pe fapte ce constituiesc un quasi delict însă cu condițiune ca faptele invocate să nu fie tot acelea care au făcut obiectul urmăririi corecționale, sau să poată fi privite dintr'un punct de vedere străin de ori ce acțiune delictuoasă.

«Prin urmare, cu drept cuvânt se respinge acțiunea civilă pe baza principiului lucrului judecat, când instanța de fond declară că reclamantul se întemeiază numai pe fapte care au fost apreciate deja de judecătorul corecțional, astfel că acțiunea lui tinde ca să se dea o hotărâre contrarie judecății penale.»

Nu începe îndoială că hotărârile justiției penale au autoritatea lucrului judecat înaintea jurisdicțiunii civile față cu toți, dar bine înțeles, numai în marginile lucrului strict judecat. Astfel, nu e permis nici-odată judecătorului civil să judece ceea-ce s'a judecat într'un mod

precis și formal de jurisdicțiunea penală. Dar judecătorul civil poate să statueze asupra tuturor împrejurărilor ce constituiesc quasi delictul, împrejurări care fie din cauza naturii lor, fie din cauza faptelor procesului, seăpau din vederea judecătorului corecțional nesesizat de acțiunea părții civile. De pildă, dacă un tribunal corecțional achitând pe un prevenit fiind-că nu se vedea culpabil de delictul de rănire din imprudență, s'a exprimat în așa mod în cât să nu înlătore de cât partea delictoasă a faptului incriminat, o asemenea declarațiune nu implică neapărat ideea că prevenitul a rămas cu totul străin de rănile pricinuite victimei. Prin urmare, declarațiunea cuprinsă în hotărârea corecțională și cererea părții vătămate de despăgubire sprijinită pe o greșală sau culpă civilă, se pot prea bine concilia una cu alta.

Pentru ca autoritatea lucrului judecat în peral să împedice acțiunea civilă, trebuie ca aceasta din urmă să aibă de rezultat d'a contrazice hotărârea pronunțată asupra urmăririi adusă înaintea jurisdicțiunii represive. Dacă această jurisdicție n'a proclamat în mod formal și expres neexistența faptului pentru care a fost tradus prevenitul înaintea sa, ci s'a mărginit să pronunțe achitarea, ea n'a descărcat pe prevenit de toate consecințele greșelii ce a putut să comită.

Conform acelorăși principii. Curtea de casațiune a hotărât ca cererea de despăgubire făcută la instanțele civile în contra unei societăți de drum de fier și întemeiată pe un accident întâmplat unui funcționar care îndeplinea sub direcțiunea și ochii șefului de echipă un ordin dat de acesta din urmă, nu implică neapărat o contradicție cu hotărârea dată relativ la urmărirea minis-

terului public înaintea justiției represive care a achitat pe șeful de echipă de învinovățirea de răniri pricinuite cu voință.

Asemenea, dacă tribunalul corecțional a achitat pe un șef de gară de faptul că a lăsat pe un factor rural să se amestece în manevrele gărei și să deschiză un semn care ar fi trebuit să rămâie închis, bazându-și hotărârea de achitare pe motivul că nu se dovedește în sarcina șefului de gară nici un fapt imprudent de natură a-l face responsabil din punctul de vedere legal, o atare declarațiune, al cărei scop eră negreșit d'a ridica faptul caracterul unui delict penal, nu implică în sine ideea că șeful de gară era cu totul străin de acest fapt, și nu împiedică cătuși de puțin că același fapt să fie considerat ca un simplu quasi-delict prevăzut de art. 998 și următorii din cod. civil.

Judiciar.

VIATA

Viata nu e de cât o boală, acompaniată de suferinți, pe cari neurocirile și le ascund sub masca ipocrisiei, falsitatea și le spoeste de sus până jos, speranțele îți face să-ți pară chinurile mai dulci, iar moartea la urmă îți cântă o seranadă de jale, spuindu-ți: tot ce-ai văzut n'a fost de cât spoială, tot ce-ai simțit n'a fost de cât iritația sângelui și numai aceea ce ai suferit era adevărat. UJ / Central University Library Cluj

Asta se numește viața!

Și când te gândești prin câte mai treci în drumul acesta spinos, plin de pericole! și de-ai vroi vr'o dată să pătrunzi cu mintea în straturî necunoscute unde se dice că există o altă lume mult mai superioară aceștia, prin cuvântul că acolo nu se suferă, nu se învidiază ca aci; te-ai împedica de obstacolul: «imposibil!» Și ast-fel fiind, trăești, suferi fără a te plînge cu speranța că ai să fi răsplătit la a doua înviere! răsplata ce e vorba cam târzie!

Dar când privești pe accia care ai mult mai mult de cât le ar face trebuința, îți dicei: De ce nu s'a făcut ca să ai și tu o parte din multul lui? De ce el tot și tu nimic? Unul prea bogat și altul afară din cale sărac?

Asta e logic? E drept? Nu cred!

Gr. Mărunțeanu.

IDEI DESPRE LUME

Ce-a devenit amorul în epoca noastră ?

Nimic de cât o marfă ce o cumperi cu vorbe !

Și în ce constă dânsul ?...

Gândindu-te serios ai să zici: «în nimic!» Căci în adevăr nimicuri sunt toți : O privire a aseuus o sărutare nețărită,— care-ți mărește farmecul—iată tot din ce se compune amorul. Inșă modul cum se interpret toate acestea, face ca senzațiile să crească și să se desvolte. Dacă sângele inșă se înfierbântă, inima bate puțin mai tare ca de obicei, se colorează obrazul de un roșu aprins când zărești pe aceea care ți place, și tremuri de emoțiune când mâna ei îți atinge mâna. zici că o iubești ! Dar cât credeți că ține amorul ?

Atât cât impresiile sunt vii : răcindu-se într'o parte nu trece mult ca și în cea-laltă parte să se răcească : dintr'un lemn care arde nu rămâne alt-ceva de cât un cărbune care se acoperă mereu cu cenușe, dar care cu toate acestea se desvolește, aprindându se iar la focul altor perechi de ochi.

Aii fost într'adevăr alte timpuri când amorul era cu totu alt-fel ; poate că pe atunci nu trecea așa de repede dintr'o¹ mână într'alta. Acum s'a mai usat și el.

Pe vremea aceea amantul era mai pasionat și gata la orice sacrificiu i-ar fi cerut iubita, acum lumea s'a perfecționat.

Amorezul din epoca noastră găsește mai nemerit, într'un moment critic, - - să s'aseundă în vr'o ladă cu rufe... într'un garderob cu rochiile, or să fugă pe fereastră.

Cu toate acestea cred că n'are să mă contradică nimeni când voi spune că amorul nu e alt-ceva de cât un formular vechi, prin ajutorul căruia își ajunge cine-va scopul mai curând sau mai târziu.

Dacă unei fete naive îi vei spune că alergi după dânsa fiind-că are forme ce-ți plac iar nici de cum minciuna că o iubesci, probabil n'are să te mai asculte cu aceeași ușurință.

Alte idei :

«Dragă !»

. Cât sufer ori de câte ori mă gândesc că nu pot a'ți vorbi pentru a'ți exprima prin viu graiu aceea ce simt.

Cât de mult te iubese și câte n'ași avea să'ți spun stând alături lângă tine, uitându-mă cu drag în ochii tăi albaștri și sărutându'ți cu foc buzele tale fragede.

.
Ei bine scumpa mea soră ferește-te de aceia care ți-ar seri ast-fel căci nu toți acei care scriu, simt : sunt ființe care fac din amor un capriciu și din capriciu o plăcere. Nu trebuie să te lași a fi amăgita de aceștia. Fii prudentă și nu crede mult.

Judecă înainte de a face un pas, care devine în multe cazuri foarte grav căci vorbind Țla dreptul ce ești tu ? O ființă foarte slabă, expusă din toate părțile furtunei care te târăște, fără ca măcar să te poți apăra.

O cireasă coaptă, în vârful unui pom, pe care un călător, se sue s'o culeagă pentru a-și astâmpăra setea.

Ce-ai putea să faci tu la ispitele plăcerii dacă vei iubi ?

Nimic !

Ba da ; ai face ceva : te-ai lupta, pentru ca să fii mai mult dorită și mai grațioasă când vei fi învinsă.

Că ai comite o crimă dacă vei iubi nimeni nu-ți impută acosta ; dar trebuie a deschide ochii bine, bine de tot pentru a cunoaște îndeajuns pe acela căruia ai vrea să'i dai inima ta castă.

Chiar așa fiind, e peste putință să te poți înlătura de farme-

cul plăcerii, care îți tulbură de multe ori chiar și somnul.

Sunt momente în viața unei femei că ori cât ar fi de vârtoasă, dacă el s'ar afla atunci lângă dânsa, n'ar mai putea fi stăpână pe sine și ar sfârși pierdându-și aureola virtuții.

Ei bine, chiar în acel moment, tu nu trebuie să îți pierzi rațiunea și să te lași a aluneca pe o pantă care te-ar putea duce într'un abis din care eu greu ai mai eși.

Când el e lângă tine fii mai rece pentru a fi mai rezervat.

Să nu îți desvăluie prea mult iubirea : eu asta îl faci egoist și la urmă sfârșești pierdându-l.

Când ești singură îl poți iubi mai mult dar față de dânsul fii mai indiferentă.

Sfârșesc, recomandându-ți încă o dată să fii cu băgare de seamă.

Și dacă ai fi în stare să îți stăpânești pasiunea o poți face căci dacă nu vei iubi, ei bine atunci ai fi cea mai fericită !

«Amorul.» dragă, «e viața și ruina omului.»

G. Măruțeanu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

R E T R O

Tineri, ce diceți că viața e—o povară grea de dus,
Și că tot în astă lume nu-i de cât nenorocire,
Spuneți, cugetata'ți oare l'aste vorbe când le-a'ți spus?
Nu că eu vin a vă spune cum că tot e fericire
Dar să judecăm acuma fără patimă și ură,
Să vedem dacă în lume aveți drept să blestemați,
Să vedem mai de aproape care-i lucru ce torturează
Când cu inimile triste către coruri voi strigați.

Spuneți, murmurata'ți ore contra zeului puternic
Când în nopțile de eamnă, lângă densa la căldură,
O vedeai întins'alene, nepăsându-ți d'un nemernic.
Cînbătat de moleșcală, stînd, cu densa gură'n gură
I-admiraai a sale brațe moi și dulci de voluptate
Și al sîmț piept ce în fiorul spasmului ce-o pătrunsese
Ridicându-se puternic, l'audeai bine cum bate...
În aceste dulci momente fericirea o dusesse
Vre-un altul mai departe de cât voi? Sau atunci,
Când în nopțile de vară, voi trecînd sub bolți de frunză
Cu priviri scînteietoare ca un demon îi aruncî,
Pe când dulci fiori în corpu'ți a 'nceput să te pătrunză.
Orî lăsându-se a lene pe o bancă din alee,
Pe când luna printre ramuri poleind'o ca 'ntr'o vrajă,
Tu 'ngenuche la picioare-i privesci ochii ce scîntee !

Ear cu brațe de zăpadă te prinsese ca într'o mreață.
 Și strigați mereu spre ceruri fericire nici odată,
 Fericirea este'n viață ca un vis de mult apus;
 In acele dulci momente eugetatați vre-odată.
 Ca să spuneți e'ori ce viață e o povară grea dus?

Viscoala de mult afară, ear în strada uezăpădită
 E o femeie coperită jumătate de zăpadă,
 Ea simțea fiori în corpu-i și de frig e rebegită,
 Intindea mâna la lume să n'o treacă ci s'o vadă.
 Vai sërmana desbrăcată, de trei zile nu mâncase
 La prietenii de altă dată alergase pentru pâine
 O gonăa cumplita foame și--acum viscol'nghețase
 Și ar vrea ca să trăiască, cel puțin și până mâine.
 Se gândea plângând la viața-i și la traiul de --altă dată.
 Era ténără, frumoasă subjugă cu o privire
 Se vedea pareă'n trăsura-i într'o parte stăud plecată
 Ea robea atâtea inimii cu o singură zămbire
 Ear în juru-i, ingenuche se vedea înconjurată
 De un roi de pleavă nouă ceși perd nopțile îndăsrău
 Moștenirea n'o muncesce, sărăcia-i depărtată
 Ei împinși de pasiune și de pofte fără frâu
 Iși pierd viața și averea cu femeile perdute
 Și în urmă când într'ensii, licăresce abia viață
 Ear averea este dusă,--căpătată, nimicită, pleacă iure,
 Ei sunt scepticii, se revoltă, și la toate sunt de gbiață.

Fericirea, este ținta după care alcargă'n lume
 Fie-care mic și mare ca s'o țină toți muncesce.
 Numai scepticul ne dice:--Fericirea este spume
 In zadar în larga lume eă alerg să o găsesce.
 Azi tristețea se crează și se pune în privire.
 De ești trist, în veselie și să rizi eu mai mult haz,
 Dar cum poți să ai plăcere când nu guști nenorocire
 Nu'nțeleg eum fericirea ai s'o simți fără necaz.

Ioan Dinescu-Barzan.

Către Cititor

Suntem pe cât de fericiți pe atât și de mândri, că putem anunța cititorilor noștri că D. LASCAR CATARGIU, prim-ministru, a avut înaltă bunăvoință d'a primi președenția onorifică a clubului literar al revistei GENERAȚIA NOUĂ.

Membrii clubului „Generației Nouă” mulțumește din suflet d-lui prim-ministru, LASCAR CATARGIU, pentru interesul ce a dovedit că poartă publicațiunei literare de față.

Traducțiunile la noi

II.

În numărul trecut al revistei, când am vorbit, în primul articol, despre „*Traducțiunile în literatură noastră*“ am căutat să arăt deosebită importanță pe care aceste traducțiuni o au în faza evolutivă de astăzi a literaturii noastre.

Neapărat, din neașteptat se observă o îndemnare din ce în ce mai puternică către o viață literară tot mai activă. Această avusesem în vedere, când m'am încercat să stabilesc cauza, eficiență ore cum, a unor curente literare evocate la noi.

N'am căutat însă după cum a părut unor prieteni să blamez gustul traducătorilor.

Marturisire că acest gând a fost departe de mine.

Din contra, și acesta știu s'o arăt în acest al doilea articol.

Cel mai cunoscut și cel mai gustat dintre traducătorii noștri, acela care a dat până la un însemnat punct mult gust de a citi este de neapărat *I. S. Spertali*.

Când diceam rândul trecut că avem traduceri, care nu se potrivesc cu nivelul cultural al cititorilor noștri, nu

diceam acésta pentru ca să spuiū că rău a făcut Spartali când a tradus peste o sută șase zeci băcăți Catulle Mendés. —Nu.

În tot d'a una am admirat în Spartali modul cum a putut să ne dea în românește limba lui Mendés, atât de delicată și cu atâtea secrete în măestria ei.

Diceam atuncea, numai în pură teorie de altmintreli că la noi, nu totă lumea a putut să pricepă și să dea adevăratul sens al moralei meudesiane.

Dacă astăzi mai avem încă ómeni cari se infioréză a deschide pe Zola, dar nu se infioréză de loc a făptuiđil-nic orgii, acésta se datorește numai și numai împrejurări că acei ómeni nu pot să vadă de cât făptuirea viđiului iar nu învățătura morală, pe care ar trebui s'o scótă din aceea expunere, din aceea etalare, cum dice *francesu* a viđiului însuși.

În acest sens diceam că la noi n'am putut avea de cât niște superbe creațiuni ale lui Macedonski, dar creațiuni numai de artă, fără să fi isvorit din starea noastră de a fi de astăzi. Căci ori-cât de desgustate ar fi moravurile noastre, până aicea poate n'aū ajuns, dar creațiuni de acest fel—atunci când scim să le pricepem—ne scapă de a le făptui noi chiar.

Prin urmare, repet, am admirat chipul în care Spartali a mânuit limba românească în traduceri din Mendés, și, prin cele șise mai sus, Spartali, cred că ar putea să presinte în toată libertatea publicului un volum din Mendés, sigur fiind că ar fi foarte bine îmbrățișat, pentru că ast-fel am putea să îndepărtăm—multe idile din societatea noastră de azi.

Acest punct am ținut să'l relev, de oare-ce a dat loc la oare-care interpretări, care fuseseră departe de mine mai ales ca Spartali ne-a dat prin Mendès o dovadă de finețea și plasticitatea limbei noastre literare, care știut este că e tocmai cea populară.

Meritul lui e deci și mai mare.

M.

Polonii și Românii în Bucovina

Când citești articolul Mariei C. A. Rosetti: «Ce este Polonia» îți impli inima de jale.

Cu multă măiestrie e făurit acel articol.

Ce durere sufletească trebuie să fi simțit dânsa când a pus mâna pe condei și a scris acele linii.

De sigur ea exprimă pe lângă suferința sa și opinia publică din țară, ea arată cât de generoși sunt românii și ce inimă au dânsii.—Cât compătinesc pentru nefericita țară, făloasă și puternică odată moartă pentru cine știe cât timp, căzută victimă diu pricina politiceii sale.

Mândra națiune care a scăpat Viena de distrugere de către hoardele musulmane, care se bucura în Europa de prestigiu, care dădea chiar tonul prin luxul și prin o societate aleasă și distinsă, cel mai cult popor slav este frânt și zdrobit.

Acel ce cunoaște suferințele Poloniei, și în a cărui suflet s'a deșteptat conștiința națională, precum e poporul românesc nu poate să fie rece în fața tristeii soarte a acestei țări.

Românii de viță latină mai înflăcărați în entuziasm: cu desvoltarea lor, au arătat dragoste polonilor.—Nu voiă aminti de 1868.—Nu voiă dice că cei ce au venit în țară au fost îmbrățișați chiar de proprietarii noștrii cum a fost Haret de la Dorohoiu nume cunoscut polonilor etc.

Apoi istoria noastră e legată în istoria lor. Obieciurile și influența polonă a fost un factor însemnat în istoria Moldovei.

De o sută de ani aproape de când zace sub jugul strein.

Au învățat ei ceva? Dănșii care suferă simt ei oare și durerile altora? Său numai judecă lucrurile din punct de vedere îngust pentru un popor ca polonia e un păcat de morțe.

Citind «Gazeta Bucovinei» dănduse seamă de rolul ce l'jocă polonii în această provincie locuită de români, nu putem de cât să i deplângem.

Căci ce face pe această populație ce au năvălit din Galiția ca la vre-o 20.000 să fie împotriva românilor care i-au primit cu brațele deschise? — Ce îi face a fi împotriva nenorocitei Bucovine care hrănește la sânul său sute de mii lifte streine? Ce'i face ca prin Gazeta lor din Cernăuți să ne arunce insulte și fraze veninoase, ce-i fac în sfârșit să urzească intrige politice și să voiască a ne dărâma temelia, adică religia cu bunul și patriotu mitropolit Morair.

Școalele românești și orî ce instituție sunt hulite și birfite. Leahul voește să aibă influență și supremație asupra Bucovinei.

Nu vîd nemernicii că un popor cădut în robie e absurd a voi să desnaționalizeze pe altul, că e absurd ceea ce dic ei. Să scăpăm acest petec de pămînt pe seama slavismului «Să-și vadă mai bine de interesele lor proprii»

Stai și te gîndește ce poate fi cauza.

Am fost zilele trecute în stravechea capitală a Moldovei, în vechea cetate a Sucevei. Am vîdut cu dragă inimă cum români s'au deșteptat. --Au început să aibă oameni de știință, de litere, medici, avocați, învățători etc. a fi oameni civili sați cu conștiința națională.--A nu se lăsa să fie în urma polonilor, ei cu drept cuvînt sunt elita popoarelor din Bucovina.

Polonii cu durere vîd că le scapă din mîini un ghiler bogat de unde izvorea neconținut pentru dînșii materie în susținerea lor din Galiția.

Ura lor nu poate fi de cât un interes meschin și nedrept și la urma urmei și rușinos.

Nu vîd interesul politic. --Nu vîd că va veni momentul să

aibă nevoie de o Marie C. A. Rosetti, ca colectele noastre și ajutorul nostru le poate fi de folos.

Nu ar fi bine ca popoarele să se înfrățescă. România e o țară tânără care face progrese repezi și încă un 1863 atunci va putea vedea mândra și nedreapta națiune ce stă astăzi în sclavie de ce utilitate le putem fi.

G. Sion

SITUAȚIA FINANCIARA A ROMANIEI

Monopolurile Statului

Sarea

Vânzarea sărei pentru consumațiunea interioară în anul 1891—92 represintă o cantitate de 59,131,795 kilograme, iar cea pentru export cifra de 39,568 811 kilograme. sau în total 98.700,606 kilo, adică cu diferență *în plus*, față cu anul 1890—91, de 1,622,717 kilo la sarea vândută pentru consumațiune și de 5,355,732 kilo la sarea vândută pentru export, adică în total 7,078 449 kilo.

Vânzarea sărei pentru *consumațiunea internă* a produs în 1891—92 fr. 5,922,976, aceea *pentru export* a dat 1,478,588 franci., în total 7,401,565 franci.

În anul precedent această vânzare a atins 7,013,461 franci din care 5,736,918 franci, din starea consumată în țară și 1,276,542 franci din sarea exportată în țările streine.

Cătineea sărei vândută pentru export în 1891 — 92 față cu cea vândută în anul precedent, din punctul de vedere al țerilor de destinație, presintă următorul rezultat în kilogr.

	1891-92	1890-91
Serbia kilo	24,988,811	kilo 21,120,079
Bulgaria „	12,530,000	„ 11,073,000
Rusia „	2,050,000	„ 1,920,000
Total „	<u>39,568,811</u>	<u>34,113,079</u>

Extracțiunea sărei din cele patru saline în exploatare s'a ridicat în anul 1891 — 92 la un total de 96,097,746 kilogr. și anume :

Dela Salina Slănic	kilog.	40,254,291
„ „ Doftana	„	22,769,541
„ „ T.-Oena	„	17,638,993
„ „ Ocnele-Mari	„	15,435,021
Total	„	<u>96,097,746</u>

Din acest total deducând sarea pămên-
toasă și murdară ca improprie 8,618,128
rămâne ca sare extrasă și bună de con-
sumat kilogr. 87,479,618

Această țifără represintă o scădere în extracțiune 16,659,841 kilog. față cu 1890 — 91 în care an extracțiunea sărei a fost de 104,139,459 kilograme.

Scăderea aceasta, de alt-fel, n'a avut nici o înfriurire asupra rezultatului vânzării, de oare-ce, precum s'a arătat mai sus, în anul 1891—92 s'a vândut o cantitate de sare cu 7,078,442 kilogr. mai mare de cât în 1890—91.

Cheltuelile de extracția sărei din saline revin la fr. 7,97 de tonă, contra fr. 7,06 în 1890 — 91. Diferența aceasta se explică prin faptul că în anul trecut estrăgându-se cu 16,659,814 kilog. mai puțin și cheltuelile fiind permanente, costul extracțiunii devine de sigur mai urcat, orî de câte orî cantitatea de sare ce se extrage este mai mică.

În ce privesc cheltuelile pentru vinderea sărei ele revin în 1891—92 la fr. 9.20 de fie-care tonă pentru sarea consumată în țară, și de fr. 22.02 pentru sarea exportată în Serbia.

În resumat, pentru exercițiul 1791—92, costul extracțiunii fiind de fr. 7.97, iar speșele de vânzare pentru toată sarea vândută în țară și pentru export, afară de Serbia. la fr. 9,20, costul unei tone de sare vândută revine la fr. 17,17; iar în ce ce privește sarea exportată în Serbia pentru care speșele de vânzare se urcă, cu transportul pe apă, la fr. 22,02, costul total al unei tone este de fr. 29,99.

Financiar

O PRIVIRE ASUPRA ALIMENTĂRII HIGIENICE A AGRICULTORULUI

În coloanțele acei reviste, caută cine-va în primul loc, destiinunile agricole și economice; dar și cestiunile de igienă, cred că trebuie să-și găsească locul, în mijlocul atâtor studii înseminate, asupra agriculturii în genere.

Rolul agriculturii nefiind, de cât de a ne procura mijloacele cele mai bune de traiu, sănătatea unui om este strâns legată cu modul său de hrană și locuință; de aceea voiă atinge în câte-va rânduri cestiunea importantă, — asupra căreia ar trebui să se scrie multe, — a alimentației la țară.

Viața unui agricultor, nu e tot-d'a-una veselă; după o muncă obositoare, izolat oare cum în mijlocul unei singurătăți, pe care orașul nu o cunoaște, agricultorul este în drept, a avea o masă bună, o mâncare igienică, care să-i păstreze sănătatea și buna dispoziție.

Pentru orașe, spectacolele, balurile, cluburile, restaurantele: la țară mâncarea bună, vinul excelent, locuință sănătoasă, sunt preconisate de om.

Ori, cum trăește agricultorul nostru? în ce case? ce mănâncă el?

Cine n'a avut ocazia în sate, să observe că singura mâncare, ce o poate găsi la cârciumă și la unii țărani ajuți, este covrigi uscați, pastramă veche și pește sărat putrezit. În Moldova prin satele unde se găsesc streini, tot mai găsești din timp în timp, carne și pâine de vânzare. În Muntenia, prin rurale sate mai populate găsești câte un brutar sau măcelar. Dar încolo, cultivatorul adesea nu cunoaște gustul pâinii, de cât dacă vine de la bălci, sau dacă merge pentru o judecată în oraș.

Cu toate că porumbul e bun de mâncare, totuși grâul, pe care țărani îl cultivă, trebuie să-l consume și ei sub formă de pâine, și să nu se exporteze de cât prisosul grâului nostru.

Nu este justificat ca sateanul nostru să fie în condițiunile în care se află țărani de prin Asia și alte țări mai departe, care cu sudoarea frunței cultivă plante, ca ceaiul, cafeaua, cacao etc., din produsul cărora noi preparăm băuturi delicioase. Muncitorii de acolo, cultivă aceste plante, pentru a fi esportate, fără a le cunoaște gustul, și feră a ști la ce servesc foile sau fructele acelor plante.

Ar trebui ca țărani noștri să mănânce și pâine, iar nu să cultive numai grâul, fără a ști că grâul servește și la alt-ceva de cât a face colivă.

Am găsit țărani, cari în viața lor n'au mâncat pâine, și o refuzău dacă li se da; tot ast-fel, precum am întâlnit persoane care nu voiaū să mănânce stridii, iepuri de casă, pește de mare etc.

Adesea am vădūt țărani, care în viața lor n'au voit să guste carne de vacă, fiind că în satul lor nu avusese oca-

siune, precum am vădut țărance care nu voiaă să mănânce dintr'o oală, care servise pentru ferberea carnei.

Gradul de civilizație al unui popor se poate calcula, nu atât după numărul oamenilor ce știu ceti și scrie, ci mai mult după acela al grâului ce se consumă, al cărnei, al cafelei, al vinului, al ceaiului, al berei, etc.

Datori suntem să vulgarisăm usul ceaiului și al cafelei în sate ; s'ar scădea prin acest mijloc consumarea prea mare a băuturilor, ca rachiul și țuica, tot atât de funeste populației noastre de la țară, cum e și opiul pentru chinezi, pe care englezii îl răspândesc în China, ca să poată mai bine avea supremații, în acea țară bogată, asupra locuitorilor țerei.

E necesar, ca în fie-care sat să fie o brutărie și o măcelărie ; s'ar deprinde oamenii a mânca și pâine și carne, și nu ca astăzi pastramă și pește sărat. Țăranii ar scăpa de pelagră, și doi oameni, sau unul singur chiar, brutarul și măcelarul, ar fi foarte utili satului.

Ne trebuie încă multe, dar adaog numai una : femeile țăranilor și agricultorilor noștri, să știe bine prepara o mâncare bună și economică. Ar trebui deprinse cu brutăria națională românească, pe fie-care an un număr de femei. Atunci în sate vor mânca mâncări gustoase românești, a căror fel de gătire, se va conserva de la mamă la fiică. Și dată eu timpul, vre-odată bucătăria românească națională nu va mai esista prin orașe, unde bucătăresele sunt streine, ea va esista la țară. Agricultorul va conserva ast-fel adevărata bucătărie românească, precum s'a păstrat tradițiunile, datinele strămoșesci și multe altele.

Dr. Negrescu.

Teatrul Național

Stagiunea teatrală se sfârșește odată cu această lună.

Vom avea apoi în Aprilie seria beneficiilor artiștilor noștri și reprezentațiile date de D-ra Bărsescu și probabil și de Adelinea Patti.

Dacă ne-am îndrepta atențiunea ca să vedem ce a făcut Teatrul Național din capitala țerei de la Octombrie și până azi, observăm că primirele au fost în număr infim de mic, din cele mai prost alese, fără nici un gust, afară de tragediile: **Marele Galeotho** și **Onoarea**, care au licărit pentru un moment și pe urmă, neînțelese de publicul nostru, au fost lăsate în cartoanele din Arhiva teatrului, de unde probabil vor fi scoase numai ca umplutură.

În schimb însă, copilarii de felul „Ocolului în jurul lumii, și insanități de café-chantant ca **423**, au încordat mințile și inima vizitatorilor Teatrului Național.

Nu e vorba, le-a și plăcut, cu toate căprețurile a fost ridicate.

Această decadentă atrage după sine corupțiunea gustului prin veșnica servire a acelorași bucate.

Pe urmă, artiștii cu vadă sunt lăsați în întuneric, pierdându-și ast-fel talentul de care dispun, pentru că, de pildă cutărui puternic îi place cutare personaj și câtă să se servească reciproc cât pot mai bine.

Să nădăjdum însă că pe viitor, nu vom avea să mai înregistram asemenea lucruri și că se va face un pas pe calea pe care ar trebui în chip logic să mergem.

Ion Sătenu.

Spectacole

Cercul Sidoli.— In fie-care seară reprezentații variate. Programul foarte bine ales. Clowni celebri; caii cei mai bine dresați. Pentru copii, în orî-ce Duminică și sîrbătoare se dă o reprezentație la orele 2 p. m.

Prețurile foarte mici.

Indemnăm pe cititorii noștri din capitală și provincie, să viziteze acest Cerc.

* * *

Grand établissement Hugo.— Direcțiunea a avut grija să angajeze cele mai celebre cântărețe din Paris, Viena, etc. Ar fi destul să cităm pe *D-șoara Valti*, atât de aplaudată în lumea parisiană, *Miss Ada Thompson*, o cântăreață-balerină de rangul întâi: *D-șoara Marietta Di-Di*; *D-șoara Degaby* care în tablourile vivante antice reese aplause prelungite, etc. etc.

* * *

Colosseul Oppler.— Ca în toți anii, direcțiunea *Bordan* n'a lipsit d'a face angajamente celebre. Stelele de la *Eldosado* farmecă tot publicul în mult ornata și cunoscuta Sală imperială.

Tramways-urile înlesnesc visitarea și întoarcerea pentru prețul de 30 bani

Censor.

D-l A. Henry este ^{* * *} primit de-a face încasările administrației clubului nostru.

Diracțiunea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

UNA-ALTA

*Suntem datorî să aducem cele mai căldurose mulțumiri ce-
tățenilor Franz König, Fr. Xar. Haqué, George Zottu, și
cari au bine-voit a ne oferi distinsul d-lor sprijin pentru
propășirea acestei reviste. Asemenea pilde vorbesc de
sine și nădejduim că va veni vremea, când le vom ve-
dea reproducându-se mai des.*

*Asemenea mulțumiri și onor. domni cari au bine-voit
a ne achita costul abonamentului :*

**Domnu Radu și Helena Văcărescu, S. Voinescu, S.
Blanck, N. Filipescu primarul capitalei, C. C. Arion, I. Di-
mitriade, Frații Demetriade, V. Forescu prefect, Aristide Gheor-
ghiu, N. Panait, Colonel Șerbănescu, Anton Valsamache-Apos-
toleanu, Marinescu-Bragadiru, Leon Manoah, M. Blanck, Louis
Basset, Giorgiade, Petre Danielescu.** *Schuman.*

TEATRU DACIA

Anunțăm cu plăcere cetitorilor noștri deschiderea Tea-
trului Companiei lirice în sala Dacia sub Direcțiunea mul-
simpatieului Domn profesor Ștefănescu cu opereta „Ol-
teanca“ de colonel Bengescu.

Succesele strălucite

In curând vom da dările de seamă despre această trupă
care merită toate laude și încurajare, așa dar la revedere.

Censor.